

PAMIĘTNIK BIBLIOTEKI KÓRNICKIEJ

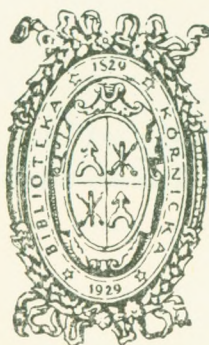
*Profesorowi Gerardowi Labudzie
Przewodniczącemu Rady Naukowej
Biblioteki Kórnickiej
w czterdziestolecie pracy naukowej*

P O L S K A   A K A D E M I A   N A U K
BIBLIOTEKA KÓRNICKA

PAMIĘTNIK
BIBLIOTEKI KÓRNICKIEJ

ZESZYT 12

KÓRNIK MCMLXXVI
ZAKŁAD NARODOWY im. OSSOLIŃSKICH we WROCŁAWIU
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KOMITET REDAKCYJNY

Gerard Labuda (przewodniczący), Janusz Albin, Helena Chłopocka, Włodzimierz Dworzaczek, Zdzisław Kaczmarezyk
Marceli Kosman, Stanisław Kubiak, Kazimierz Malinowski, Janusz Pelc, Alojzy Sajkowski, Zofia Skorupska

REDAKTOR

STEFAN WEYMAN

SEKRETARZ REDAKCJI

ANDRZEJ MĘŻYŃSKI

ADRES REDAKCJI

Biblioteka Kórnicka PAN, 63-120 Kórnik-Zamek, tel. 155

P.Dz.Cz 21649 / 12
1976

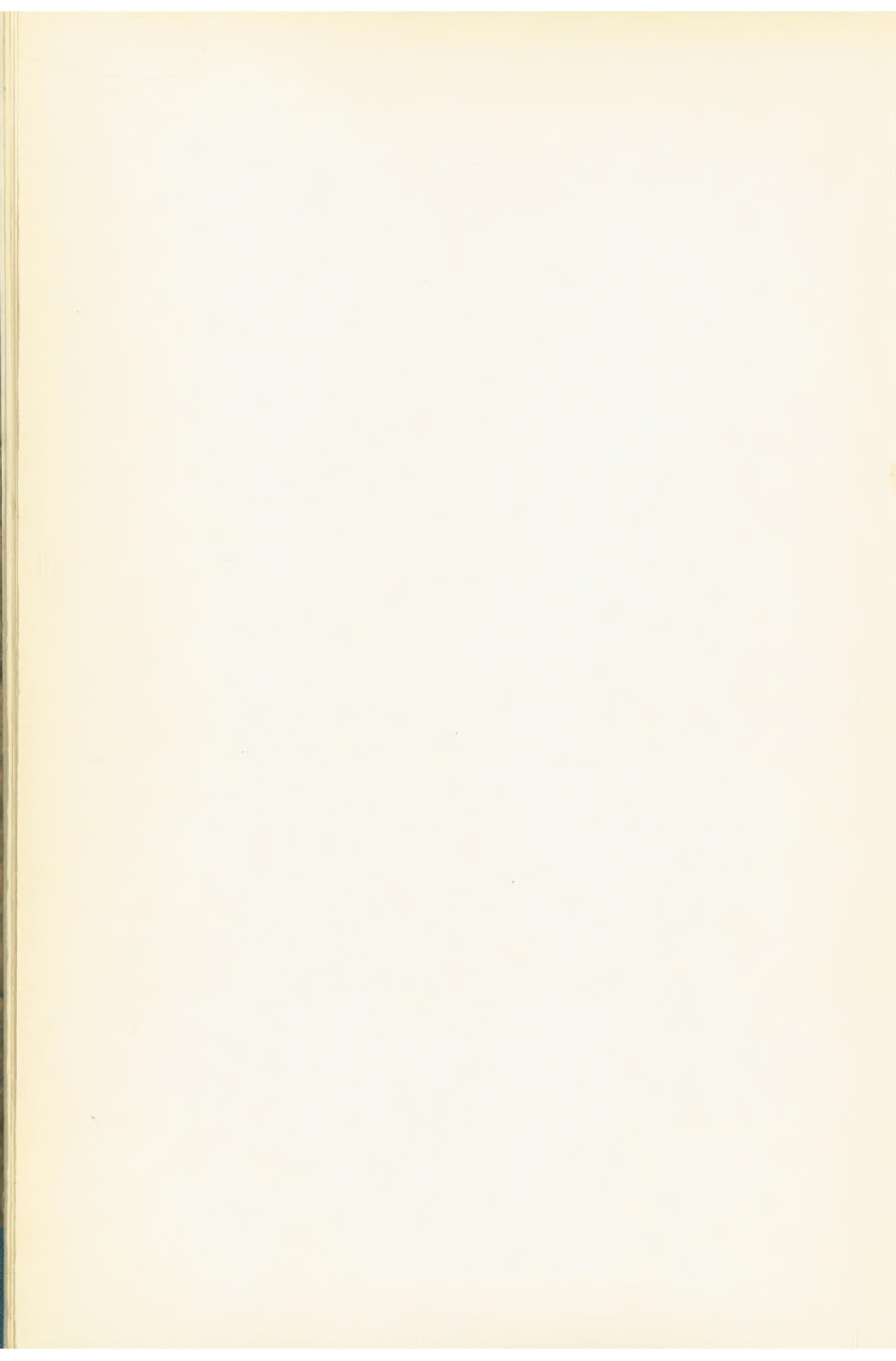
Redaktor Wydawnictwa Maria Małkiewicz

Redaktor techniczny Lidia Samarin

Printed in Poland

Prof. Gerard Labuda

SŁOWO WSTĘPNE

Prezentowane w 12 zeszytach „Pamiętnika Biblioteki Kórnickiej” artykuły, rozprawy i materiały wiążą się z dziejami Biblioteki Kórnickiej, której stu pięćdziesiąta rocznica powstania przypada w 1976 r. Początki działalności instytucjonalnej Biblioteki można datować na r. 1826, kiedy to twórca, Tytus Działyński, osiadł w Kórniku, sprowadzając do swojego zamku księgozbiór własny i odziedziczony po przodkach. Było to dziewięć lat po powstaniu Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, siedem lat po uformowaniu się zbiorów Czarotoryskich w Puławach, a trzy lata przed założeniem Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu.

Przez cały czas swego istnienia Biblioteka Kórnicka realizowała zadania nałożone na nią przez jej twórcę. Powstawszy w warunkach niewoli, Biblioteka miała przechowywać dla przyszłych pokoleń pomniki kultury polskiej. Jako instytucja o charakterze naukowym i oświatowym prowadziła zakrojoną na szeroką skalę akcję wydawniczą, przyczyniając się do ożywienia nielicznych jeszcze wówczas polskich środowisk naukowych. Działalność Biblioteki wykraczała daleko poza granice Wielkiego Księstwa Poznańskiego dzięki nawiązaniu kontaktów z uczonymi polskimi obu pozostałych zaborów. Sięgała ona również na zachód, poza granice przedrozbiorowe, na Pomorze Zachodnie, Mazury i Śląsk. Osobny rozdział w dziejach mecenatu Biblioteki Kórnickiej stanowi jej udział w integracji polskiego środowiska naukowego na emigracji, szczególnie w Paryżu w drugiej połowie XIX w. W tym samym okresie z wydawnictw i stypendiów właścicieli Biblioteki korzystała liczna akademicka młodzież polska, dla której pomoc Działyńskich była niejednokrotnie jedyną szansą podjęcia i ukończenia nauki.

Podniesiona do rzędu nowoczesnych placówek bibliotecznych dzięki krótkiej i owocnej działalności reformatorskiej dyr. Józefa Grycza w latach 1928 - 1929 Biblioteka Kórnicka zachowała do dziś twórczy i inspirujący charakter, szczególnie w zakresie metod opracowania zbiorów specjalnych. Okres najintensywniejszego, po czasach Działyńskich, rozwoju Biblioteki Kórnickiej zapoczątkowało przejście jej przez Polską Akademię Nauk w r. 1953. Swymi wysoko specjalistycznymi zbiorami i wydawnictwami służy ona środowiskom naukowym w Polsce i za granicą, podejmującym badania nad historią kultury polskiej. Stanowiąc jedną z placówek naukowych Wielkopolski Biblioteka Kórnicka włącza się aktywnie w nurt współczesnego życia naukowego regionu. Zbiory muzealne przechowywane w zamku kórnickim, ściśle

związane ze zgromadzonymi przez Działyńskich pamiątkami przeszłości kraju, cieszą się największą frekwencją w Wielkopolsce.

Historyczna i współczesna rola Biblioteki Kórnickiej w dziejach nauki polskiej wymaga gruntownego i rzetelnego opracowania. Cenne artykuły poświęcone przeszłości Biblioteki pióra Józefa Grycza, Władysława Pocięchy i Stanisława Bodniaka nie wyczerpują całokształtu problematyki. Wymogi współczesnej metodologii prac z dziedziny historii bibliotek narzucają konieczność opracowania nie uwzględnionych dotychczas zagadnień. Jest to możliwe dzięki zachowaniu stosunkowo pełnej dokumentacji dziejów Biblioteki, co, znając tragiczne losy zbiorów polskich, stwarza wyjątkową szansę dla opracowania jej historii. Niektóre z istotnych problemów zostały uwzględnione przez autorów prezentowanego zeszytu: geneza przekształcenia się biblioteki prywatnej w instytucję, zasadnicze dla działalności każdej bibliotek podstawy finansowe, a także kompleksowe ujęcie wzrostu zbiorów Biblioteki w poszczególnych okresach. Publikowane artykuły, uzupełnione w przyszłości o opracowania dotyczące najnowszych dziejów Instytucji, będą stanowić — jak się wydaje — punkt wyjścia do przygotowania monografii dziejów Biblioteki Kórnickiej.